

Leopold Slaninka SJ
Oživujúce vanutie Ducha Svätého

Oživujúce vanutie Ducha Svätého

Leopold Slaninka SJ

OBSAH

Úvod

DUCH SVÄTÝ V CIRKVI

Duch Svätý je nádejou pre dnešné časy
Duch Svätý v biblickom zjavení a v učení Cirkvi
Duch Svätý v živote Cirkvi
Pôsobenie Ducha Svätého v nás
Charizmatická skúsenosť Cirkvi v priebehu storočí
Hnutie posvätenia – prebudenecké hnutie
Vyliatie Ducha Svätého v Rusku a v Arménsku
Klasické turičné hnutie
Katolícke charizmatické hnutie
Posudok Druhého vatikánskeho koncilu
Vývoj charizmatického hnutia po súčasnosť
Obnova v Duchu Svätom v Čechách
Obnova v Duchu Svätom na Slovensku

OBNOVA V DUCHU SVÄTOM

Čo je Obnova v Duchu Svätom
Prečo je Obnova v Duchu Svätom potrebná
Ovocie Obnovy v Duchu Svätom
Výpovede svedkov
Zážitok Ducha
Kristocentrizmus a láska k Cirkvi
Živá modlitba
Modlitba v jazykoch
Sväté písmo
Nové prežívanie sviatostí
Všedná svätosť
Problémy a nebezpečenstvá
Elitárstvo
Obava z emocionalizmu
Biblický fundamentalizmus
Ďalšie nebezpečenstvá
Pápeži k Obnove v Duchu Svätom
Obnova a rehoľný život

JEZUITI NA ADRESU OBNOVY V DUCHU SVÄTOM

List adresovaný mladému jezuitovi angažovanému v Obnove v Duchu Svätom
Charizmatická obnova na adresu jezuitov
Vojsť do skúsenosti
Teologický prístup

Podrobiť rozboru a zbavovať mýtu
Prebádanie medzných problémov
Privádzať k hodnovernosti
Angažovať sa na cestách svätosti
Znovu odkryť Duchovné cvičenia sv. Ignáca
Prinášať nový pohľad na svet
Napraviť intelektuálne znetvorenie
Opustiť Spoločnosť?

Spoločnosť Ježišova a Obnova v Duchu Svätom – duchovné príbuzenstvo

Nové narodeniny

Upevnené povolanie

Ignácovská charizma v službách Obnovy v Duchu Svätom

Záver

Bibliografia

Úvod

Iba v moci Ducha Svätého môže človek objaviť Krista. Iba v Duchu Svätom sa môže znovuzrodiť a zakúsiť účinky Kristovej lásky a spásy. Je však zarážajúce, že je dnes ešte tak veľa veriacich, dokonca i medzi tými, ktorí chodia pravidelne do kostola, pre ktorých Duch Svätý ostáva stále len akými nejasným a hmlistým pojmom. O Duchu Svätom možno vedieť povedať, že je tretou Božskou osobou a že ho dostali pri birmovke, no nemajú živú skúsenosť jeho lásky a moci vo svojom živote.

Obnova v Duchu Svätom, charizmatické hnutie, či charizmatická obnova sú názvy toho istého fenoménu, ktorý predovšetkým počas 20. storočia ovplyvnil a premenil milióny ľudí po celom svete. Tento oživujúci a premieňajúci aspekt naznačujú už aj slová „hnutie“ či „obnova“, avšak to najdôležitejšie posolstvo spočíva v tom, že sa to neuskutočňuje iba ľudskými silami, ale tajomným, či charizmatickým pôsobením Ducha Svätého v ľudskom srdci.

Obsahom knihy sú svedectvá mnohých, ktorí toto tajomné a tiež charizmatické pôsobenie Ducha Svätého zažili. V prvej časti sa tieto svedectvá dotýkajú pôsobenia Ducha Svätého v živote veriaceho. Zároveň som tu načrtol historický prehľad nového vyliatia Ducha Svätého v moderných časoch, prakticky až po súčasnosť, jednak vo svete a tiež u nás na Slovensku. V druhej časti venujem viac pozornosti tomu, čím Obnova v Duchu Svätom je a čo možno od nej očakávať. V tretej časti poskytujem kritickú reflexiu niektorých jezuitských teológov na fenomén Obnovy v Duchu Svätom.

V čase, keď svetom zmetajú toľké rozličné filozofické, spirituálne či ezoterické hnutia, je mojím vrúcnyim práním pootvoriť dverka k hlbšiemu poznaniu Ducha Svätého ako jediného, skutočného Oživovateľa a Darcu života. Zároveň by som čitateľovi rád sprostredkoval oživujúce vanutie moci a lásky Ducha Svätého, jeho tajomného, oslobodzujúceho, uzdravujúceho a premeňajúceho pôsobenia.

autor

DUCH SVÄTÝ V CIRKVI

Duch Svätý je nádejou pre dnešné časy

Kardinál Leo Suenens vo svojej knihe *Duch Svätý je našou nádejou* spomína, ako mu raz istý žurnalista položil otázku: „Prečo máte toľkú nádej, keď vidíte súčasné problémy?“ Kardinál mu odpovedal: „Lebo verím v Ducha Svätého.“ Na prosbu o vysvetlenie mu napísal list v tomto znení:

„Prečo som mužom nádeje?

Lebo verím, že Boh je každé ráno nový,

že stvoril svet práve v tomto okamihu, a nie v nejakej pochmúrnej zabudnutej minulosti.

Preto musím byť pripravený každú chvíľu sa s ním stretnúť.

Boh, ten nevyspytateľný, nás spasí a oslobodí.

On prekazí temné predpovede sociológov.

On je Boh nevyspytateľný, ktorý svoje deti, ľudí, miluje.

Svoju nádej čerpám z tohto prameňa.

Som mužom nádeje, ale nie na základe ľudského rozumovania alebo vrodeneho optimizmu.

Jednoducho preto, lebo verím, že Duch Svätý účinkuje v Cirkvi a vo svete bez ohľadu na to, či ľudia o tom vedia, alebo nie.

Som mužom nádeje, lebo verím, že teraz i vždy Svätý Duch je tvorivý Duch, ktorý dáva každému, kto ho prijíma, každé ráno novú slobodu, hojnosť radosti a dôvery.

Som mužom nádeje, lebo viem, že dejiny Cirkvi sú dlhé dejiny, plné zázrakov Ducha Svätého.

Spomeňte si na prorokov a svätých, ktorí sa stali v najtŕažších chvíľach zvláštnymi nástrojmi milosti a žiarivými lúčmi na ceste.

Verím v prekvapujúce zásahy Ducha Svätého.

Ján XXIII. bol jedným z nich.

Podobne aj Koncil.

Ani jeden z týchto zásahov Ducha Svätého sme neočakávali.

Mohol by sa Boh vo svojom tvorivom myslení a v láske vyčerpať?

Nádej nie je luxus, ale povinnosť.

Dúfať neznamená snívať, ale opak toho.

Nádej je prostriedok, ako uskutočniť naše sny.

Šťastní sú všetci tí, čo sa odvážia dúfať.

A zároveň sú pripravení zaplatiť vysokú cenu, aby podoba ich sna vošla do života ľudí.“

Duch Svätý je skutočne tým najhlbším zdrojom nádeje v našom živote. Ak sme otvorení pre Božiu prítomnosť a jeho pomoc, môžeme ju prijať len a len prostredníctvom Ducha Svätého. Len on nás môže uzdraviť, premeniť, vložiť do nás „srdce z mäsa“, pretože – ako hovorí apoštol Pavol v Liste Rimanom – „Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali“ (Rim 5,5).

Duch Svätý v biblickom zjavení a v učení Cirkvi

Duch Svätý sa od prvého vylitia na Turíce javí ako sila, ktorá vedie Cirkev po cestách sveta a dodáva jej neutále novú, živú tvár. On utvára živú jednotu Kristovho mystického tela

tým, že posväčuje kresťanov a obdarúva ich svojou silou. V Skutkoch apoštolov sa Duch Svätý zjavuje ako životný princíp Cirkvi a dynamizmus jednotlivého kresťana. Duch Svätý je vnútorným prameňom radostného elánu a tiež odvahy pri vydávaní svedectva o Ježišovi. On koná zázraky a mimoriadne činy: inšpirovaní ľudia sú uchvátení a unášaní Duchom, chorí a posadnutí sú uzdravení. On dáva hovoriť cudzími jazykmi a vzbudzuje dar proroctva. Tieto zázraky sa stávajú znameniami definitívnej spásy.

Podľa apoštola Pavla, Duch Svätý nám celou svojou činnosťou otvára prístup k Bohu, zapája nás do živého spoločenstva s Bohom. Len v Duchu Svätom poznávame Krista a vyznávame, že „Ježiš je Pán“. V Duchu sa modlíme k Bohu a nazývame ho jeho menom: „Abba, Otče“. Skúsenosť Ducha Svätého sa podľa apoštola Pavla prežíva v Cirkvi a otvára prístup k tajomstvu Cirkvi, ktorá však nie je Cirkvou Ducha, ale Duch je jej životným princípom. Charizmy Ducha Svätého v živote Cirkvi sú o to vzácnejšie, čím účinnejšie prispievajú k budovaniu Cirkvi. V Duchu Svätom dostávame nový život, „sme novým stvorením“ a život v Duchu sa tak stáva napätím medzi už a ešte nie. Žiť novým životom v Duchu Svätom znamená prežívať konflikt medzi starým a novým životom, medzi telom a duchom, znamená to zvládnuť život v sile nádeje a očakávať premenu sveta a vlastného života. Duch Svätý má v Kristovi moc pretvoriť telesných a nedospelých ľudí na „duchovných ľudí“.

Apoštol Ján vo svojom evanjeliu, na pozadí rozhovoru Nikodéma s Ježišom, vykresľuje Ducha Svätého ako moc zhora, ktorá spôsobuje znovuzrodenie. Ide tu o narodenia z Boha, ktoré spôsobuje Duch Svätý, čo je v protiklade s možnosťou dostať sa do Božieho kráľovstva len vlastnou silou. Duch Svätý je u apoštola Jána darcom života. Je ako rieka živej vody, ktorá prúdi od Krista a prináša život tým, ktorí prídu a uveria. Paraklét – „iný Tešiteľ“ – v Jánovom evanjeliu je Duchom pravdy, ktorého „svet“ nemôže prijať, lebo ho nevidí, ani nepozná. Neprináša nijaké nové učenie, ale pripomína a prehlbuje všetko, čo učil Ježiš. Duch Svätý uvádza do plnej pravdy a dáva poznať, čo je hriech. Znamením prítomnosti Ducha Svätého v srdci veriaceho je láska, ktorá vyháňa strach.

V roku 381 cirkevní otcovia na Prvom carihradskom koncile definovali dogmu o Duchu Svätom a tak Cirkev až do dnešných dní spoločne vyznáva svoju vieru v Ducha Svätého v tzv. Nicejsko-carihradskom vyznaní viery: „Verím v Ducha Svätého, Pána a Oživovateľa, ktorý vychádza z Otca i Syna. Jemu sa zároveň vzdáva tá istá poklona a sláva ako Otcovi a Synovi. On hovoril ústami prorokov.“ Ak Koncil nazýva Ducha Svätého „Oživovateľom“, chce tým zdôrazniť, že Duch Svätý je prameňom božského života v človekovi; totiž, že Duch Svätý nie je iba dar života, ale Darca života.

Duch Svätý v živote Cirkvi

Od Turíc až po dnešné časy Duch Svätý pôsobí v živote kresťanov, pretvára ich životy a vedie ich v ohlasovaní evanjelia. Mnohí sa počas storočí kresťanstva usilovali opísať rozličným spôsobom jeho pôsobenie. Napríklad svätý Bazil, ktorý hneď po uvedení svojho podobienstva, že Duch Svätý je „ako slnečný lúč, ktorý ožaruje zem i more, a ktorého priazeň a pôvab slúži tomu, kto sa mu vystaví“, dodáva toto poučenie: „Dôverné spojenie Ducha s dušou nespočíva v nejakom miestnom zblížení, lebo to, čo je telesné, nemôže sa zblížiť s netelesným. Ale spočíva v očistení od škaredosti spôsobenej nerestami. Spočíva v návrate ku krásnej, pôvodnej prirodzenosti a ku kráľovskému obrazu svojej pôvodnej podoby. Duch

Svätý ako slnko ukáže nášmu očistenému oku krásu neviditeľného Boha. A ty, šťastný z pohľadu na obraz, zakúsiš nevysloviteľnú Božiu krásu.“

Svätý Ján Mária Vianney hovorí, že Duch Svätý je svetlo a sila. Pomáha nám rozoznať pravdu od klamstva a dobré od zlého. Ako zväčšujúce sklá zväčšujú predmety, tak aj Duch Svätý nám ukazuje dobro a zlo zväčšené. S Duchom Svätým vidíme všetko zväčšené. Skrze neho vidíme veľkosť aj tých najmenších skutkov, ktoré sme urobili pre Boha, i veľkosť najmenších chýb.

Sestra Faustína Kovalská vo svojom denníku, keď hovorí o Duchu Svätom v našom živote, zdôrazňuje: „Boh je veľmi štedrý a svoju milosť neodmietne nikomu. Dáva dokonca viac, než si pýtame. Najkratšou cestou je verné plnenie vnuknutí Ducha Svätého.“

Františkánsky misionár Elias Vella vo svojej knihe *Keď Duch Svätý píše môj život* o potrebe života v Duchu Svätom uvádza: „Pravá viera nespočíva v tom, že máme o Bohu množstvo vedomostí, ale že prežívame premenu srdca, metanoiu. Je to nepretržitá premena nášho srdca, našich postojov, zakúšanie Ducha novým spôsobom. Ak chceme poznať Ducha, nestačí hromadiť o ňom vedomosti, musíme sa učiť plávať v ňom v kontemplácii.“

Známy vychovávateľ François Marie Liberman píše svojmu seminaristovi: „Duch Svätý klope každú chvíľu na dvere nášho srdca. Vrelo si želáme, aby vošiel, a s touto túžbou mu otvárame dvere. Lenže, ako môže vojsť, ak v našom srdci nie je pre neho miesto, ak naše srdce, ktoré by ho veľmi chcelo mať, je plné protikladných citov? Duch Svätý musí zostať vonku. Je však tak nepochopiteľne dobrotivý, že čaká, kým sa v nás nájde miestečko a kým sa zbavíme nevhodných pocitov. Čím prv vstúpi Duch Svätý do nášho srdca, tým silnejší budeme na to, aby sme jednu za druhou odstránili zo srdca prekážky, ktoré sa nás zmocnili. Zásadne musíme s Duchom Svätým spolupracovať, keď ich bude z nášho srdca vyháňať, lebo na to nestačí len naša silná vôľa. Modlime sa teda, aby sme mu ochotne pomáhali vykonať toto dielo: Duchu Svätý, chcem byť pred tebou ako ľahké pierko, aby ma tvoj vánok odniesol, kam bude chcieť, a aby som mu nikdy nekládol ani najmenší odpor.“

Pôsobenie Ducha Svätého v nás

Ak hovoríme o pôsobení Ducha Svätého v našom živote, je potrebné vidieť a rozlišovať štyri hlavné spôsoby jeho pôsobenia. Obširnejšie sa o tom zmieňuje Elias Vella vo svojej knihe *Keď Duch Svätý píše môj život*. Vo Svätom písme možno rozlíšiť štyri hlavné spôsoby pôsobenia Ducha Svätého: dary, ovocie, služby a charizmy.

Dary Ducha Svätého sú akousi počiatočnou energiou či podstatným nasmerovaním nášho života k Bohu v Duchu Svätom. Zmieňuje sa o nich už prorok Izaiáš: „Z pňa Jesseho vypučí ratolesť a z jeho koreňov výhonok vykvitne. A spočinie na ňom duch Pánov: duch múdrosti a rozumu, duch rady a sily, duch poznania a bohabojnosti.“ (Iz 11,1-2) Hebrejský preklad uvádza šesť darov, grécky preklad ich uvádza sedem, pričom k poslednému priraduje ešte dar bázne voči Bohu. Týchto sedem darov Ducha Svätého, ako ich uvádza aj *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, dostáva každý kresťan pri krste. Sú to stále dispozície, ktoré robia človeka ochotným riadiť sa vnuknutiami Ducha Svätého. Sú potrebné, aby sme mohli ísť za Ježišom. Pomocou týchto darov dostáva pokrstný múdrosť a poznanie na to, aby vedel, čo od neho chce Boh, a tiež silu, aby mohol k Bohu smerovať. Nedostávame ich na službu iným, ale na naše osobné posvätenie.

Ovocie Ducha Svätého je základom nášho duchovného života. Apoštol Pavol zdôrazňuje, že len podľa ovocia možno poznať autenticnosť života kresťana. Podľa

Katechizmu Katolíckej cirkvi ovocím Ducha sú dokonalosti, ktoré v nás Duch Svätý utvára ako prvotiny večnej slávy. Tradícia Cirkvi na základe listu apoštola Pavla Galat'anom ich vymenúva dvanásť: láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, zhovievavosť, láskavosť, dobrotá, vernosť, miernosť, skromnosť, zdržanlivosť, čistota (porov. Gal 5,22-23). Ovocie Ducha Svätého je akoby zrkadlom toho, do akej miery v nás Duch Svätý pôsobí a ako jeho milosť pretvára náš konkrétny, každodenný život. Možno povedať, že natoľko žijeme v súlade s Ježišom a s Duchom Svätým, natoľko sa zdokonaľujeme a rastieme v ovocí Ducha Svätého. Hoci sa v charizmatickej obnove často hovorí o charizmách, tie ešte nie sú dôkazom Božieho pôsobenia a svätosti kresťana. Charizmy môže zneužiť aj zlý duch, ale ovocie Ducha diabol nie je schopný napodobniť. Prítomnosť ovocia Ducha Svätého je preto vždy jedným zo základných kritérií správneho rozlišovania pôsobenia Ducha Svätého v živote kresťana.

Služby Ducha Svätého sú už v istom zmysle charizmami, keďže ich vzbudzuje Duch Svätý na službu veriacim v cirkevnom spoločenstve. Apoštol Pavol v Liste Efezanom hovorí o piatich službách Ducha Svätého: „On ustanovil niektorých za apoštolov, niektorých za prorokov, iných za evanjelistov a iných za pastierov a učiteľov, aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela.“ (Ef 4,11-12) Služby Ducha Svätého sú teda určené ľuďom, ktorých si vybral Kristus na službu v Cirkvi.

Charizmy Ducha Svätého nie sú obyčajné talenty alebo prirodzené schopnosti. Predovšetkým sú to „prejavy“ Ducha Svätého, ktoré sú dané všetkým na všeobecný úžitok, aby sa budovalo cirkevné spoločenstvo. Charizmy sú zároveň znakmi Božej tajomnej moci, Božej prítomnosti a znakmi definitívnej spásy. Apoštol Pavol uvádza dva zoznamy chariziem Ducha Svätého. V Liste Rimanom: „Máme rozličné dary podľa milosti, ktorú sme dostali: či už dar prorokovať v súlade s vierou, alebo dar slúžiť v službe, alebo učiť pri vyučovaní, či povzbudzovať pri povzbudzovaní. Kto teda dáva, nech dáva nezištne, kto je predstavený, nech je starostlivý, kto preukazuje milosrdenstvo, nech to robí radostne.“ (Rim 12,6-8) A v Prvom liste Korint'anom: „Každý však dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok. Jeden dostáva skrze Ducha slovo múdrosti, iný podľa toho istého Ducha slovo poznania, iný vieru v tom istom Duchu a iný v tom istom Duchu dar uzdravovať, iný schopnosť robiť zázraky, iný prorokovať, iný rozlišovať duchov, iný dar rozličných jazykov a iný vysvetľovať jazyky.“ (1 Kor 12,8-10). Charizmy nie sú trvalou výbavou kresťana. Duch Svätý ich vzbudzuje vzhľadom na okolnosti, v ktorých sa kresťan ocitá. Napríklad charizmu uzdravovať nám Duch Svätý môže udeliť len pre jednu osobu a nie pre ďalších ľudí. Všeobecne charizmy dostávame na službu iným, nie na vlastný úžitok a vlastné posvätenie.

Charizmatická skúsenosť Cirkvi v priebehu storočí

Od okamihu, keď svätý Peter v turíčne ráno opustil večeradlo, začalo sa tajomné vyliatie Ducha, ktoré predpovedal prorok Joel: „V posledných dňoch, hovorí Boh, vylejem zo svojho Ducha na každé telo: vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať, vaši mladíci budú mať videnia a vaši starci budú snívať sny. Aj na svojich služobníkoch a na svoje služobníčky vylejem v tých dňoch zo svojho Ducha a budú prorokovať.“ (Sk 2,16-20; Joel 2,28-32)

Ak sa hlbšie začítame do Skutkov apoštolov, určite objavíme v živote prvých kresťanov mocné pôsobenie Ducha Svätého, ktoré sa prejavuje prekvapujúcim spôsobom. V moci Ducha Svätého mnohí hovoria v cudzích jazykoch a v proroctvách, dejú sa zázraky a uzdravenia. Duch Svätý prichádza často a neočakávane. Je to On, kto usmerňuje priebeh udalostí a oduševňuje apoštolov a celé spoločenstvo veriacich. Kardinál Suenens vo svojej